

РЕЦЕНЗИЯ

По дисертационен труд:

„Рехабилитация при пациенти с белодробни заболявания в условия на пандемия, причинена от коронавирус SARS-Cov-2“

За придобиване на научно-образователната степен д.м.

*На д-р Дафина Велинова Бачева – Чаушева
в област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт,
професионално направление 7.1. Медицина,
научна специалност „Физиотерапия, курортология и
рехабилитация“*

От проф. д-р Красимира Кисьова д.м.н

Д-р Дафина Велинова Бачева -Чаушева е родена на 22.09.1979г.

От 1993 и 1998г. учи в 4-та ЕГ „Фредерик Жулио-Кюри“гр. Варна ; от 1998 до 2004 г. в учи МУ- гр.. София, специалност медицина.От 2005 до 2009 се обучава в Клиника по физиотерапия и рехабилитация в МБАЛ „Св Марина. През 2009г. придобива специалност *„Физикална и рехабилитационна медицина* „През 2011г. работи като лекар- специалист в Клиника по физиотерапия и рехабилитация в МБАЛ „Св Марина; от м.04.2011- м.11.2011г. д-р Дафина Бачева- Чаушева , работи като лекар в КК “Св. Св. Константин и Елена“.От м. 04 2015 е асистент в Катедра по *физиотерапия , рехабилитация , морелечение и професионални заболявания* и преподава на студенти по Медицина; Рехабилитатори; Медицински сестри; Акушерки; рехабилитация при пациенти с белодробни заболявания в условия пандемия, причинена от *Корона вирус.*

От 2016 до 2023г. д-р Дафина Бачева- Чаушева подготвя докторантура по научна специалност **Физикална и рехабилитационна медицина** към Катедра по **физиотерапия , рехабилитация , морелечение и професионални заболявания**

Специализации в България и чужбина:

- Курс по **Лазертерапия**-МУ- гр.София ;
- курс по **Неврална терапия** МУ гр. Варна;
- курс по **мануална терапия** МУ гр, Варна ;
- курс по **пулмонална рехабилитация** към Европейското респираторно дружество – гр Атина;

Д-р Дафина Бачева- Чаушева членува в няколко научни организации:

- асоциация по физикална и рехабилитационна медицина;**
- Българско дружество по белодробни болести;**
- Европейско респираторно дружество по пулмология.**

Владее три езика: Български;Испански и Английски:

Дисертационният труд на д-р Дафина Бачева–Чаушева е посветен на един изключително актуален проблем -Вирус Ковид-19), възникнал в малко градче в Китай през декември 2019 г.,всяващ страх и ужас в света, разпространяващ се с голяма бързина, причиняващ тежък остър респираторен синдром и още редица органични увреждания. СЗО обявява пандемия на 11. 03. 2019 г. и по нейни данни към септември 2022 г. Корона вирусната инфекция е причинила смъртта на над 6 500 000 души по цял свят и над 37 000 души в България. Протичането на заболяването е неспецифично и многообразно от безсимптомно до тежки пневмонии, ОРДС и смърт. Освен това, в рандомизирани проучвания е установено, че 3-6 м. след изписването, една трета

(32%) от хоспитализираните пациентите, все още са имали влошена физическа дейност.

Дихателната рехабилитация е мултидисциплинарен и цялостен подход, който цели да подобри способността за самоконтрол на пациенти страдащи от респираторни заболявания.

Изборът на темата на дисертационния труд, с мултидисциплинарно звучене, прави чест на дисертантката и нейните научни ръководители.

Дисертационният труд е правилно структуриран, съдържа 187 стандартни страници и е онагледен с 32 таблици , 23 фигури, съдържа 6 приложения. Цитирани са 360 литературни източници, от които-7- на кирилица и 353- на латиница .

Целта и задачите са ясно формулирани, включени са 124 болни с образно потвърдена двустранна пневмония и дихателна недостатъчност, причинени от SARS –COV-2, разпределени в две групи: основна- 62 пациенти, които наред със стандартното лечение провеждат дихателна рехабилитация и други 62 пациенти(контролна група) със стандартно лечение без ДР .

Подбраните методи са съвременни и презентативни

Изброени са включващи и изключващи критерии.

Използвани методи :

-Физикално изследване ,

-Анкетно проучване ,

-Тест за оценка на физически капацитет – 30SCT

-Оценка на степента на задух при физическо натоварване с модифицираната скала на Borg

-HADS психоемоционални смущения.

Методи за физиотерапевтично лечение

Планът за дихателна рехабилитация (ДР) включва промени в положението на тялото, които оптимизират вентилацията и подобряват газообмена, преминавайки през странична,

полулегнала позиция и позиция по корем. Планът за ДР също включва техники за дишане с активен цикъл на дишане, за контрол на задуха, техники за бавно издишване за пациенти, при които не се развива десатурация, техники, които намаляват дихателната честота.

Всяка фаза на ДР се извършва под наблюдението на медицинския екип с цел постепенно постигане на нивото на независимост по време на упражненията.

Въз основа на проведените проучвания е приложена кинезитерапевтична програма за пациентите, включени в изследването.

Резултати

Резултатите са детайлно представени : демографски данни на изследваните; (пол, възраст) **коморбидност**; анализ на **кръвно-газовите** показатели в двете групи , анализирани по пол и възраст; при пациенти с тежка пневмония. Добро впечатление прави сравнението между пациенти от група пневмония с ДР и контролната група; с кислородотерапия и без нужда от кислородотерапия. Сравнителният анализ на функционалното състояние на СС и ДС и толерантността към физическа активност при пациенти по време на рехабилитация в болнични условия, допринасят за направените научно изводи. Направена е оценка на качеството на живот, свързано със здравето, измерено чрез EQ-5D-3L. Самооценка на пациенти с COVID-19, постъпили на стационарно лечение в Отделение по гръдна хирургия – Ковид-19 на УМБАЛ „Св.Марина“ – гр. Варна(пулмология).

Предписването на рехабилитация (вид продължителност, честота на приложените упражнения), трябва да бъде съобразено с индивидуалното състояние на пациента, тежест на заболяването и неличието на придружаващи заболявания.

Приложен е алгоритъм за рехабилитация на пациенти с Ковид 19 пневмония в острата фаза на заболяването.

Изследване на пациента

- Анамнеза: оплаквания от типа на кашлица, задух, умора, болкова симптоматика, ограничение в ежедневните дейности; придружаващи и минали заболявания, алергии и др.
- Соматичен статус
- Изследвания – лабораторни изследвания (кръвна картина, КГА, С-реактивен протеин, D-димер), образни изследвания (рентгенография, КТ).
- Функционално състояние:
 - Определяне на физическия капацитет чрез 30STS
 - определяне на симптоми: степен на задух чрез модифицираната скала на Borg при физическо натоварване. Извършва се след провеждане на 30STS.
- Качество на живот и психо-емоционално състояние:
 - определяне на качеството на живот чрез EQ-5D-5L;
 - определяне на психо-емоционалното състояние чрез болнична скала за тревожност и депресия (HADS).

Изводите напълно покриват поставените задачи, оказва се, че предложената от дисертантката програма е безопасна, ефективна и лесна за изпълнение за пациентите в острата фаза на Ковид 19.

Важни са и приносите, с които съм напълно съгласна, особено необходимостта от ранно начало на рехабилитация на пациенти с умерено и тежко протичане на заболяването Ковид 19.

Въведена е структурирана програма за рехабилитация при тези пациенти. Ценен е създадения алгоритъм за рехабилитация на пациенти в острата фаза на Ковид 19.

Публикциите във връзка с дисертационния труд са 2 (от общо 4).

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

От представения дисертационен труд личи ерудицията, големият труд, възможността за участие в мултидисциплинарен екип и желанието на д-р Дафина Велинова Бачева-Чаушева да осветли този малко познат проблем Ковид 19 с един, за съжаление

рядко използван метод: физикална рехабилитация, подобряваща качеството на живот.

Поздравления за това, че отчита значимостта на коморбидността, особено на АХ, ендокринните заболявания и др. Бих ѝ пожелала, със същата упоритост и последователност, да продължи изследванията си при пациенти с пост Ковид синдром. Това би било ценно указание за регулаторните органи, имащи отношение към този медико-социален проблем.

Считам, че д-р Дафина Велинова Бачева-Чаушева, на която се възхищавам, покрива изцяло изискванията на **закона за развитие на академичните кадри на РБ и МУ Варна**. Убедено препоръчвам на членовете на почитаемото жури да присъдят на д-р Дафина Велинова Бачева-Чаушева научно образователната степен д.м.

Заличено на основание чл. 5,
§1, б. „В“ от Регламент (ЕС)
2016/679

Рецензент :

Проф. д- р Красимира Кисьова д.м.н.